

Eduskunnan hallintovaliokunta

Asia: HE 1/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain ja rajavartiolain 34 g §:n muuttamisesta

Upseeriliitto ry lausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain ja rajavartiolain 34 g §:n muuttamisesta

Upseeriliitto pitää hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain ja rajavartiolain 34 g §:n muuttamisesta kannatettavana.

Turvallisuustilanteen ja turvallisuusympäristön muutokseen reagoiminen on Suomen turvallisuuden ja kokonaisturvallisuuden osalta elintärkeää ja se tulee huomioida myös lainsäädäntöä päivittämällä. Rajaturvallisuustoimenpiteiden päivittäminen on rajaturvallisuuden ylläpitämisen, valmiuden kehittämisen ja kriisivalmiuden parantamisen osalta merkittävässä roolissa.

Esitetyistä muutoksista Upseeriliitto lausuu seuraavasti:

Hallituksen esityksessä on kirjattu, että eräitä Rajavartiolaitoksen siviilivirkoja voitaisiin täyttää niitä haettavaksi julistamatta, jos tehtävän luonne sitä välttämättä edellyttäisi. Poikkeus koskisi sellaisia Rajavartiolaitoksen siviilivirkoja, joiden tehtävät muodostuisivat rajaturvallisuuden ylläpitämisen tai sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävistä taikka niihin välittömästi liittyvistä teknisistä tukitehtävistä. Tietyt virat tulisi aina julistaa haettavaksi.

Upseeriliitto toteaa, että ehdotetun säännöksen soveltamisala rajattaisiin yleisellä tasolla tiettyihin virkoihin, minkä lisäksi säädettäisiin myös yksittäistapauksellisesta välttämättömyysarvioinnista kyseisiä tehtäviä koskien. Normaali julkisiin virkoihin hakeutuminen on edelleen turvattava myös poikkeavissa tilanteissa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Raja- ja merivartiokoululla opiskelevia kadetteja voitaisiin tilapäisesti määrätä koulutuksen ulkopuolisiin tehtäviin, jos se olisi tarpeen Rajavartiolaitoksen toimialaan kuuluvien vakavien erityistilanteiden hoitamiseksi. Kadeteilla olisi koulutuksen ulkopuolisia tehtäviä hoitaessaan suppeat tukitehtäviin soveltuvat toimivaltuudet, joita he voisivat käyttää rajavartiomiehen välittömässä ohjauksessa ja valvonnassa. Opintojensa viimeisiin vaiheisiin edenneitä kadetteja voitaisiin eräissä poikkeuksellisissa tilanteissa nimittää määräaikaaisesti nuoremman upseerin sotilasvirkaan.

Upseeriliitto esittää, että Maanpuolustuskorkeakoulua olisi kuultava ennen tällaisen määräyksen antamista. Vaikutukset kurssilla olevien kadettien valmistumiseen tulee arvioida. Henkilöstöä ei ole mahdollista rekrytoida vapailta työmarkkinoilta. Määräyksellä on vaikutuksia

Maanpuolustuskorkeakoululla opiskelevien kadettien opintoihin: määräys voi pahimmillaan viivästyttää kurssien valmistumista ja sillä voi olla negatiivinen vaikutus valmistuvien upseereiden kokonaismäärään Rajavartiolaitoksessa. Tämä aiheuttaa huonoimmillaan upseeripulaa ja ongelman

pitkäkestoisen ratkaisun viivästymistä. Asiaa tulee tarkastella vain poikkeuksellisesti ja sitoen se rajaturvallisuuden häiriötilanteisiin, jossa kohotetaan valmiutta niihin varautumiseksi.

Hyväksilukua opintojen toteuttamisen osalta tulee huomioida osana kokonaisuutta ja häiriötilanteissa tehtyyn palvelukseen sitoen. Tutkinnon suorittamisen keskeytyminen osana häiriötilannetta ei saa vaikuttaa opintojen suorittamisen maksimiaikaan vaan opintojen jatko tulee turvata.

Rajavartiolaitoksen opiskelijoiden tutkintorakenteiden eroavuus on myös huomioitava osana päätöksentekoa, koska rajavartio-opintosuunta eroaa käytettävyytenä osalta merkittävästi muista opintosuunnista. Määräaikaiseen nuoremman upseerin virkaan nimitettävä kadetti tulee voida nimetä määräaikaiseen virkaan maksimissaan kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Upseeriliitto toteaa, että kadetin suostumus, opintososiaaliset edut ja palkkaus niille, jotka määräaikaisen nuoremman upseerin virkaan nimitetään, on turvattava opintojen vaiheen mukaisesti. Lisäksi kun kadetti nimitetään nuoremman upseerin virkaan, on huomioitava, että sotilaseläke ja sen kertyminen osaksi palvelusaikaa huomioidaan tehtävässä, johon henkilö tosiasiallisesti nimitetään määräaikaiseen nuoremman upseerin virkaan. Henkilö ei ole enää virkaan nimittämisen aikana opiskelijastatuksella. Nuoremman upseerin virkaan nimetylle kadetille tulee myös maksaa Rajavartiolaitoksen palkkausjärjestelmäsopimuksen mukainen palkkaus tehtävän hoitoajalta.

Rajavartiolaitoksen päällikön sijaisuusjärjestelyiden ajantasaistaminen on Upseeriliiton näkemyksen mukaan kannatettavaa. Itse sisältöön sijaisuusjärjestelyistä Upseeriliitto ry:llä ei ole lausuttavaa.

Puheenjohtaja

Everstiluutnantti

Ville Viita

Rajavartiolaitoksen päluottamusmies

Kapteeni

merk.

Aki Järvinen